

Rapport

2025-01-21

Diarienummer: 25SON13

Handläggare:

Lisa Hellström
026-17 80 00
lisa.hellstrom@gavle.se

Nämnd:

Socialnämnden

Samlad tillsynsrapport 2024 för serveringstillstånd, folköl, tobak, e-cigaretter, tobaksfria nikotinprodukter samt receptfria läkemedel

Sammanfattning av ärendet

Uppföljning av kommunens tillsynsplan för år 2024.

Bakgrund

Syftet med en tillsynsplan är att få en tydlig struktur på tillsynsarbetet med mätbara och uppföljningsbara mål. Exempelvis ska det framgå vad som ska prioriteras, antal tillsynsbesök och eventuell inriktning på dessa. Kopia på tillsynsplanen ska skickas till Länsstyrelsen.

Inledning

Efterdyningarna från pandemin märks fortfarande av i samhället och många företag har en ansträngd ekonomisk situation. Sista dagen det var möjligt att ansöka om ett nytt tillfälligt skatteanstånd var den 11 september 2023. Det innebär att nu, ett år senare, så kan inget företag längre skjuta upp sina inbetalningar. Många företag kommer att få det tufft att betala av sina skatteanstånd till Skatteverket.

Under året har antalet försäljningsställen för e-cigarett respektive tobaksfria nikotinprodukter ökat. Det har även blivit vanligare med distansförsäljning av tobak och andra varor via företag så som Wolt och Foodora.

Serveringstillstånd

Förebyggande tillsyn

Utbildningen Ansvarsfull Alkoholservering genomfördes 2024 för krögare under två dagar i maj. Kursen arrangerades i samverkan med gästrike-kommunerna (Gävle, Sandviken, Ockelbo och Hofors) och var då förlagd till Gävle.

Samarbetet med polismyndigheten har fungerat bra runt både kurser och tillsynsarbete under året. Polisen har medverkat på kursen Ansvarsfull alkoholservering. Polisen får också del av kommunens löpande tillsynsplanering, så att de kan ansluta med kort varsel om de ser att de har möjlighet att delta på något tillsynspass. Under 2024 har polisen medverkat vid fler tillsynsbesök än tidigare år. Under året har även räddningstjänsten närvarat vid ett par tillsynsrundor.

Krogar mot Knark återupptogs under hösten 2021 och hölls då i anslutning till utbildningen i ansvarsfull alkoholservering. Krogar mot Knark hölls även i anslutning till ansvarsfullutbildningen i maj 2024. Vi har fått positiv respons från krögarna gällande utbildningen och många ser ett behov av ökat samarbete kring problematiken med narkotikaanvändning i krogmiljö. Under hösten 2024 har två av alkoholhandläggarna varit delaktiga i Länsstyrelsens uppstart kring en utökning av metoden. Avsikten är att metoden ska användas mer systematiskt i länet.

KrögarNytt är ett informationsbrev där tillståndsgruppen informerar tillståndshavare i Gävle kommun om sådant som kan ha betydelse för deras verksamhet avseende alkoholservering. Två informationsbrev har skickats till kommunens tillståndshavare under året. Brevet innehåller information om sådant som kan ha betydelse för deras verksamhet avseende alkoholservering.

Länsstyrelsen Gävleborg har anordnat handläggarträffar under året. Minst en av handläggarna i Gävle har medverkat på dessa. Träffarna är ett forum för informationsutbyte och likabedömningsarbete. Länsstyrelsen har även ordnat några digitala utbildningar under året och en fysisk utbildning i alkohollagen. Den fysiska

utbildningen anordnades under två dagar under hösten och var förlagd till Stockholm. Två av enhetens handläggare närvarade på dessa.

Inre tillsyn

Samarbetet med övriga berörda myndigheter löper på bra på vardagsplanet. Fysiska samverkansmöten har hållits med främst Polismyndigheten och räddningstjänsten. Under 2025 kommer även Skatteverket att vara med på dessa igen. Den löpande kontakten fungerar tillfredsställande mellan kommunerna och med övriga myndigheter.

Under året har 82 av 159 tillståndshavare i kommunen granskats genom inre tillsynsåtgärder. Remissförfrågan har då skickats till polis-, skatte- och kronofogdemyndigheten för att säkerställa fortsatt personlig och ekonomisk skötsamhet. Målet var att granska minst hälften av tillståndshavarna, vilket också har gjorts. De tillståndshavare som inte har granskats under året kommer att granskas under 2025.

Yttre tillsyn

Under året har 170 tillsynsbesök genomförts på 112 serveringsställen med stadigvarande tillstånd. Även 4 tillfälliga serveringsställen har besökts.

Som en jämförelse genomfördes 153 tillsynsbesök under 2023, 253 tillsynsbesök under 2022, 223 besök under 2021, 130 besök under 2020, 287 besök under 2019, 308 besök under 2018, 365 besök under 2017, 275 besök under 2016 och 344 besök under 2015.

Vid utgången av året fanns 159 stadigvarande serveringstillstånd till allmänhet och slutna sällskap i kommunen. Det är en ökning med 8 tillstånd sedan 2022.

Av statistiken ovan framgår att alla serveringsställen inte har erhållit ett tillsynsbesök under året. En del tillstånd till slutna sällskap och lunchrestauranger med festbokningar har oregelbundna öppettider och relativt liten omfattning på utnyttjandet av sina serveringstillstånd. Ett flertal av dessa har därmed inte besökts under året. Målet för år 2024 var att alla stadigvarande verksamheter med regelbundna serveringstider skulle få minst ett besök under året. Bortsett från några enstaka serveringsställen så har målet uppfyllts.

Riktad tillsyn har genomförts under året avseende restaurangernas brandskydd. Räddningstjänsten har även medverkat vid två tillsynsrundor. Vid tillsynen har åter igen ett flertal brister i brandskydd uppmärksammats, så som avsaknad av nödutgångsskyltar och låsta eller blockerade nödutgångar.

Under året har tillsynen främst gjorts av kommunens alkoholhandläggare medan de arvoderade inspektörerna har använts i mindre frekvens jämfört med tidigare år. Huvudsyftet med att handläggarna gör mer tillsyn är att lära känna kommunens tillståndshavare och öppna upp för en bättre dialog, men det innebär även en lägre kostnad för kommunen.

Under 2018 genomförde Länsstyrelsen Gävleborg en berusningsstudie i länet. Information gällande berusningsstudien lämnades under 2019 på länsövergripande nivå till både kommunala företrädare och tillståndshavare. Inför våren 2020 planerades en utbildning som Länsstyrelsen riktad skulle erbjuda till ett mindre antal krögare för att förebygga fortsatt berusning och oordning. Utbildningen skulle främst rikta sig till nattserveringsställen, vilka var föremål för berusningsstudien och uppvisade bristande efterlevnad gällande berusning och servering till berusade gäster. På grund av coronapandemin sköts utbildningen först upp till november 2020 och skrinlades sedan ytterligare. I skrivande stund finns inget nytt datum satt.

Under året har 72 tillsynsutredningar initierats, vilket är 3 färre ärenden än året innan. En stor del av dessa ärenden, 33 stycken, utgörs av inre tillsynsärenden. Yttre tillsynsärenden inleds endast vid uppmärksammade brister. Under året har inget av dessa ärenden motiverat beslut om återkallelse av serveringstillståndet. Kommunen har beslutat om varning i två ärenden och erinran i sju ärenden. Övriga avslutade ärenden har avslutats utan påföljd, normalt för att noterade missförhållanden har bedömts vara en engångshändelse, eller för att ärendet bestått av en inre rutinkontroll där inga brister har framkommit. Antalet sanktioner har minskat jämfört med tidigare år. En förklaring till detta är dock att endast drygt hälften av tillståndshavarna har fått inre tillsyn under året.

Under året har de flesta ärenden hanterats i normal hastighet utan onödiga liggstider och tillståndshavarna upplever att handläggarnas tillgänglighet har ökat jämfört med föregående år.

Försäljnings- och serveringsställen, öl klass II (folköl)

Vid 2024 års utgång fanns 61 försäljningsställen i Gävle kommun som hade anmält folkölsförsäljning. Under året har 29 av dessa tillsynats. Inget av tillsynsbesöken har resulterat i beslut om sanktion.

Försäljningsställen, tobak, e-cigarett och påfyllnadsbehållare

Vid 2024 års utgång fanns 84 försäljningsställen i Gävle kommun, som hade erhållit försäljningstillstånd för tobak. Siffran har varit likvärdig under de tre senaste åren. Av dessa hade 55 också anmält försäljning av e-cigarett och påfyllnadsbehållare, vilket är en markant ökning från tidigare år.

Handläggarna har under året gjort 48 tillsynsbesök på 42 försäljningsställen med tobakstillstånd. Det är en fördubbling av antalet tillsynsbesök från året innan. Målet att besöka minst hälften av alla försäljningsställen har därmed uppnåtts.

Inre tillsyn avseende tillståndshavare för tobaksförsäljning har under 2024 bedrivits inom ramen för nyansökningar (7 ärenden) och bolagsändringar (26 ärenden). 3 inre tillsynsärenden har därutöver initierats av enheten efter signal från kreditupplysningsföretaget Syna om att anmärkningar finns på en tillståndshavare.

Den inre och yttre tillsynen har under året resulterat i ett beslut om varning. Värt att notera är att 2 av 7 nyansökningar har avslagits då sökanden inte har kunnat visa sin lämplighet att bedriva verksamhet med tobakstillstånd.

Livsmedel och tillstånd införde under 2020 arbetsmetoden kontrollköp i kommunen. Det innebär personer som har fyllt 18 år men ser unga ut arvoderas för att genomföra försök till köp av tobak eller annan åldersbegränsad vara i butik. Resultatet kan inte användas för sanktion, utan är till för att utgöra grund för en dialog om vikten av noggrann ålderskontroll. Kontrollköp gjordes även på över hälften av tobakshandlarna under år 2022 med ett mycket gott resultat. Några kontrollköp har inte gjorts under

2024 på grund av bristande resurser, men ambitionen är att återuppta metoden under kommande år.

Försäljningsställen, tobaksfria nikotinprodukter

Vid 2024 års utgång fanns det 77 registrerade försäljningsställen vilket är en ökning med 22 ställen mot föregående år.

Under året planerades tillsyn att göras på minst hälften av försäljningsställena. Målet uppfylldes då 45 av försäljningsställena fick tillsyn.

Försäljningsställen, vissa receptfria läkemedel

Vid 2024 års utgång fanns det 52 registrerade försäljningsställen.

Under året planerades tillsyn att göras på minst hälften av försäljningsställena. 34 ställen fick tillsyn och målet uppfylldes därmed.

Föredragande

Lisa Hellström

Samordnare Livsmedel och tillstånd
